

ЕКОНОМІЧНЕ ПІДґРУНТЯ БЕЗПЕКИ ПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ

Розвиток ринкових відносин формує конкурентні умови ведення господарської діяльності для всіх учасників, що звичайно створює позитивні умови для підвищення ефективності ведення бізнесу. Особливої уваги тут потребує питання безпеки продовольчого ринку. В цілому, продовольча безпека розглядається як відповідний рівень продовольчого забезпечення громадян країни, що гарантує фінансово-економічну та соціально-політичну стабільність життя населення, його різносторонній розвиток, економічне зростання [1]. Крім цього, безпека продовольчого ринку також трактується як стан економіки, що під впливом зовнішніх та внутрішніх загроз чи можливостей, створює умови для забезпечення населення важливо необхідних продуктів харчування відповідного асортименту та кількості [2]. Тому важливим для проведення якісного дослідження є визначення та обґрунтування економічних факторів чи умов формування системи безпеки продовольчого ринку.

Так, Бабич М.М. досліджуючи продовольчу безпеку визначає наступні концептуальні підходи до тлумачення та характеристики даного досліджуваного поняття: по-перше, це *стан системи* (суспільні відносини, економіка, продовольчий ринок); *рівень доступу* (фізичний; фізичний та економічний; фізичний, економічний та соціальний; фізичний, економічний та соціальний з урахуванням якості продукції); *механізм забезпечення* (самозабезпечення, державне гарантування, реалізація аграрного потенціалу, сталий розвиток); *ієрархічний рівень* (глобальний, національний, регіональний, домогосподарства, індивідууму) [3]. Крім цього, важливим в контексті нашого дослідження є аналіз наукових результатів Кваші С.М., який розглядаючи поняття «продовольча безпека» виділяє три його особливості чи аспекти: *політичний* (здатність держави розвивати свої конкурентні переваги на зовнішніх аграрних ринках та повноцінне забезпечення громадян продуктами харчування); *економічний* (здатність держави до мобілізації та активізації аграрного потенціалу, забезпечення економічної самостійності); *соціальний* (характеризує рівень зайнятості населення в аграрному секторі) [4].

Також варто відмітити, що Немченко В.В. вивчаючи чинники впливу на продовольчу безпеку визначає такі їх економічні складові, як розвиток аграрного сектора та харчової промисловості в цілому; рівень експортно-імпортних операцій; купівельна спроможність населення; можливості використання інноваційних технологій; фінансові-економічні можливості суб'єктів господарювання та їх матеріально-технічне забезпечення; інвестиційна привабливість підприємств

агропромислового комплексу; державна підтримка АПК тощо [6]. Крім цього, ґрунтовні дослідження особливостей та умов безпеки продовольчого ринку представлені в роботах Ільяшенко В.А., де автор визначаючи економічні умови продовольчої безпеки вказує на перелік напрямів формування державної політики забезпечення продовольчої безпеки: самозабезпеченість (ефективний розвиток АПК); незалежність (зовнішньоекономічна діяльність у сфері АПК); доступність (формування доходів населення); якість (забезпечення збалансованого та якісного харчування) [6]. Крім цього, Козак К.Б. досліджуючи безпеку продовольчого ринку вказує на наступні напрями його підвищення [7]:

- зростання конкурентоспроможності підприємств АПК та їх інтенсивний розвиток на основі максимально-ефективного використання природно-кліматичного та виробничого потенціалу регіону;

- підвищення купівельної спроможності населення та їх реальних доходів; особливо це стосується соціально незахищених груп; проведення підвищення кваліфікації та зайнятості даної частини населення;

- створення фінансових резервних фондів, акумулювання субвенцій з метою підвищення ефективності інфраструктури та кредитування виробників сільськогосподарської продукції з метою регулювання цін на продукції агровиробництва в контексті здійснення та реалізації комплексної державної політики підтримки АПК;

- забезпечення якісного інформаційно-аналітичного забезпечення.

Таким чином, у роботі проаналізовано основні економічні фактори та умови для безпеки продовольчого ринку держави, досліджено принципи формування державної політики у сфері продовольчої безпеки тощо.

Література:

1. Ткачова Н.М. Інноваційна складова економічної безпеки держави: Монографія. – Д., 2008. – 378с.
2. Борщевський П. Продовольча безпека країни: стан і тенденції / П. Борщевський, Л. Дейнеко // Розбудова держави. – 2007. – 1 – 6. – с. 66 – 73.
3. Бабич М.М. Понятійно-категоріальна сутність продовольчої безпеки / М.М. Бабич // Економіка та держава, 2017. – №6. – С. 39-45.
4. Кваша С.М. Зовнішньоекономічна діяльність АПК України: стан, стратегія і тактика розвитку / С.М. Кваша. – К.: ЗАТ «НІЧЛАВА». – 2000. – 252 с.
5. Немченко В. В. Продовольча безпека України / В. В. Немченко // Збірник наукових праць ВНАУ. Серія економічна. – 2012. – Т. 2. – Вип. 4 (70). – С. 179–183.
6. Ільяшенко В.А. Продовольча безпека як складова державної агропродовольчої політики України / В.А. Ільяшенко // Економіка та держава. – 2008. – №6. – С. 99-101.
7. Козак К.Б. Забезпечення продовольчої безпеки як основи життєзабезпечення й підвищення якості життя населення / К.Б. Козак // Економіка підприємств харчової промисловості. – 2014. – № 3(23). – С. 37-42.